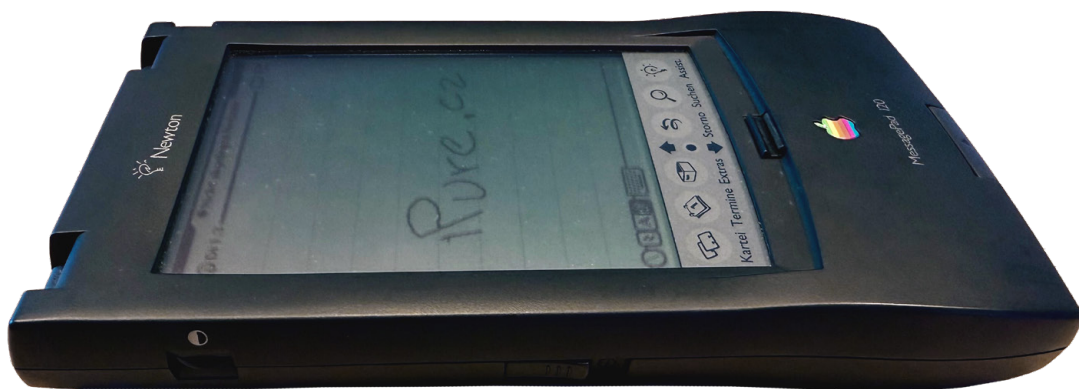

| Apple Newton

Magazín ■ Michael Vita

Stroj, který měl být přenosnou budoucností Applu, ale nakonec skončil v roli fascinující slepé větve evoluce. Pod rouškou dějin se schovává příběh vizionářů, nenaplněných očekávání, technických limitů i kulturního mýtu, který se udržel dodnes.

 Newton

Vztah k němu měl každou chvíli jinou náladu: od fascinace přes frustraci až po rázné „končíme“, které přišlo s návratem Steva Jobse. Přesto Newton ukazuje, jak moc Apple vždy toužil posouvat hranice, i když mu k tomu někdy nestačily tehdejší fyzikální zákony, ceny paměti a baterií nebo trpělivost zákazníků.

ZROZENÍ NÁPADU

V polovině osmdesátých let se Applu v hlavě rodila myšlenka: „Co kdyby existoval počítač, který se vejde do ruky a reaguje na obyčejné psaní stylusem?“ Tehdejší představa „osobního digitálního asistenta“ (PDA) byla více sci-fi než reálný produkt. Ale Apple žil vizí, že počítač se musí přiblížit lidem, nikoli naopak. Mezi tahouny projektu byl hlavně Larry Tesler, jeden z nejvýraznějších softwarových mozků Silicon Valley, spolu s Jean-Louis Gasséem, který v Applu razil filozofii vývoje post-macintoshových zařízení. Newton měl být začátkem nové kategorie, něco jako chytrý blok poznámek s možností komunikace, plánování a záznamu.

Apple tehdy snil o světě, kde lidé zapisují poznámky přirozeným rukopisem, přístroj je chytře rozpozná a uloží, nabídne souvislosti, propojí kalendář, adresář,

dokumenty. Myšlenka byla tak ambiciózní, že se vývoj táhl roky a Newton mezitím nabaloval funkce, které slibovaly revoluci. Realita byla samozřejmě trochu jiná, ale nápad byl ohromně vizionářský.

PROČ NEWTON?

Když v Applu hledali jméno pro svůj nový přístroj, vybrali Newtona. A nebylo to náhodou. Isaac Newton seděl pod stromem, spadlo jablko, a zrodila se myšlenka gravitace. V úplně prvním logu Applu, které nakreslil Ronald Wayne, se tento moment objevuje v dramatickém, skoro viktoriánském rámečku. Wayne tak už v roce 1976 vyslal signál: Apple je o odvážných myšlenkách, které se mění v realitu. A právě k tomuto okamžiku se projekt Newton hlásil. Apple se snažil říct: „Tady je zařízení, které stejně jako ono jablko spustí nový způsob přemýšlení o technologiích.“

Přístroj měl být ukázkou vědecké zvědavosti, takový digitální gravitační zákon pro 90. léta. Symbolicky to dávalo smysl. Jenže fyzika konstrukce, ceny a výdrže baterií byly v té době neúprosné.

APPLE UDÁVÁ SMĚR PDA

Když Newton konečně dorazil na trh (1993), Apple jej uvedl pod značkou MessagePad. V průběhu let

se objevilo několik generací, každá s vlastním charakterem. MessagePad 100 byl první, průkopník. Šlo o robustní, plastové zařízení s monochromatickým LCD a ikonickým stylusem. Jeho doménou měl být rukopis: uživatel „přirozeně“ píše a přístroj rozpoznává znaky. Jenže realita byla mnohem vzdálenější ideálu, než Apple doufal. Rozpoznávání rukopisu se rychle stalo terčem posměchu, byť se v pozdějších modelech dramaticky zlepšilo.

MessagePad 110 a 120 přinesly výkonnější procesory, více paměti a spolehlivější rukopisné jádro. MP 130 byl prvním s podsvíceným displejem, což jej posunulo blíže každodennímu použití. Vrchol první linie představovaly modely MessagePad 2000 a 2100, rychlejší a propracovanější, s procesorem ARM a kvalitnějším rozpoznáváním písma. Ty už nabízely výkon, který začínal připomínat pozdější kapesní počítače na bázi Windows CE. Byly to malé

kanceláře do kapsy: síťová komunikace, aplikace třetích stran, možnost synchronizace, externí karty PCMCIA. Ironií je, že když Newton konečně dospěl do stavu, kdy mohl konkurovat, tak Apple už měl prst na tlačítku „konec“.

MEZI GENIALITOU A NEDOROZUMĚNÍM

Newton byl dítě s obrovským očekáváním. Mediálně byl nafouknutý do role magického zařízení, které přepíše svět práce. Jenže realita prvních generací byla tvrdší. Výdrž baterie nebyla skvělá, cena byla vysoká a hlavně, rozpoznávání rukopisu nebylo tak kouzelné, jak se slibovalo. Pozdější modely byly schopné, elegantní, technicky oslnivé. Přesto se Apple potácel v problémech: Newton OS byl odtržený od hlavního směru společnosti, komunikace s klasickými Macy nebyla vždy dokonalá a trh PDA se teprve rodil. Kapsy lidí zatím nevolaly po digitální

Apple se potácel v problémech: Newton OS byl odtržený od hlavního směru společnosti, komunikace s klasickými Macy nebyla vždy dokonalá a trh PDA se teprve rodil.

asistentce, která stojí jako slušný notebook. Apple tedy vyrobil budoucnost, na kterou svět nebyl připraven.

A přesto Newton udělal pro obor nesmírně mnoho. Předběhl Palm Pilot, přinesl do mainstreamu pojem PDA a definoval jazyk, který později použily kapesní počítače od HP, Compaqu, dokonce i rané smartphony. V mnoha ohledech to byl projekt, který selhal komerčně, ale zvítězil kulturně.

ZELENÝ MIMOZEMŠTAN

Do Newtonovské rodiny patřil i jeden fascinující příbuzný – eMate 300. V roce 1997 jej Apple uvedl jako studentský notebook s výrazně organickým designem, průsvitným zelenomodrým krytem a zabudovanou klávesnicí. Nebyl to klasický Macintosh, běžel na něm Newton OS, měl monochromatický displej, a hlavně byl založen

na procesoru ARM. To je důležitý technický moment. eMate i pozdější high-end MessagePady (2000/2100) byly první počítače od Applu s architekturou ARM. To, co tehdy vypadalo jako experiment, se o dvacet let později stalo DNA Applu – iPhone, Apple Watch, iPady, Apple Silicon, všechno využívá architekturu ARM. Newton tak vlastně jako první naznačil cestu, na které se Apple stal opět nejúspěšnější technologickou firmou planety.

eMate byl designově unikátní. Školy jej milovaly, protože byl odolný, levný a praktický. Kritikům připadal zvláštní a málo výkonný. Ale jedno měl: osobnost. Dnes působí skoro jako prototyp iBooku G3 s průsvitnými plasty, jen v jednodušší a hravější formě.

JOBS VS. NEWTON

Když se Jobs v roce 1997 vrátil do Applu, přišel s chirurgickým záměrem odstranit všechno, co firmu

eMate i pozdější high-end MessagePady (2000/2100) byly první počítače od Applu s architekturou ARM. To, co tehdy vypadalo jako experiment, se o dvacet let později stalo DNA Applu.

Soustředění sil připravilo cestu pro iMac, iPod, iPhone. Kdyby tehdy Newton žil dál, Apple by byl roztržitější a pravděpodobně by neměl sílu zrodit mobilní revoluci roku 2007.

odvádí od jasného směřování. Apple byl finančně ztracený, produktová nabídka roztržitěná, energie rozptýlená. Jobsovy zásady byly jednoduché – méně produktů a mnohem lepších. Všechno, co nepotřebuje 100 % pozornosti firmy, končí.

Newton byl přesně ten typ zařízení, který Jobs nesnášel. Byl to vedlejší projekt bez přímého vztahu k hlavní platformě Mac. Byl drahý, komplikovaný, nesl s sebou stigma neúspěšného rozpoznávání rukopisu. A hlavně měl stylus. Jobs stylusy skutečně nemusel. Jeho filozofie byla jasná – lidský prst je nejlepší ukazatel, stylus je berlička, která lidi jen zdržuje. Ano, je to ironie, protože Apple Pencil je dnes skvělé zařízení a ukazuje, jak se technologie i lidské návyky vyvíjejí.

Steve v únoru 1998 oznámil konec celé platformy Newton. MessagePad 2100 – přístroj, který konečně

získal rychlost a kvality byl stažen. eMate skončil. Tým Newton byl rozpuštěn nebo převeden. Bylo to rychlé, nekompromisní a pro fanoušky bolestné. Ale Jobs to považoval za nezbytný krok k záchraně Applu.

Dějiny daly jeho rozhodnutí určitou logiku: soustředění sil připravilo cestu pro iMac, iPod, iPhone. Kdyby tehdy Newton žil dál, Apple by byl roztržitější a pravděpodobně by neměl sílu zrodit mobilní revoluci roku 2007.

Newton tak zůstává krásným paradoxem. Projekt, který měl být revolucí, se stal slepou uličkou. Ale myšlenky, technologie a odvaha experimentovat v něm přežily. Architektura ARM, mobilní psaní, kapesní osobní asistenti – všechny tyto principy se později zhmotnily úspěšněji a elegantněji. Newton byl jablko, které spadlo možná předčasně, ale zahájilo řetězec úvah, jež později změnilo svět.